Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa

Lokanīti

1. Paṇḍitakaṇḍo

1. Lokanītiṃ pavakkhāmi,
Nānāsatthasamuddhaṭaṃ;
Māgadheneva saṅkhepaṃ,
Vanditvā ratanatthayaṃ.

2. Nītiloke purisassa sāro,
Mātā pitā ācariyoca mitto;
Tasmā hi nītiṃ puriso vijaññā,
Ñāṇī mahā hoti bahussutoca.

3. Alasassa kuto sippaṃ,
Asippassa kuto dhanaṃ;
Adhanassa kuto mittaṃ,
Amittassa kuto sukhaṃ;
Asukhassa kuto puññaṃ,
Apuññassa kuto varaṃ.

4. Sippā samaṃ dhanaṃ natthi,
Sippaṃ corā nagaṇhare;
Idha loke sippaṃ mittaṃ,
Paraloke sukhāvahaṃ.

5. Appakaṃ nātimaññeyya,
Citte sutaṃ nidhāpaye;
Vammikodakabindūva,
Cirena paripūrati.

6. Khuddoti nātimaññeyya,
Vijjaṃ vā sippameva vā;
Ekampi pariyodātaṃ,
Jīvitakappakāraṇaṃ.

7. Sele sele na māṇikaṃ,
Gaje gaje na muttikaṃ;
Vane vane na candanaṃ,
Ṭhāne ṭhāne na paṇḍitaṃ.

8. Paṇḍito sutasampanno,
Yattha atthīti ce suto;
Mahussāhena taṃ ṭhānaṃ,
Gantabbaṃva sutesinā.

9. Sine sippaṃ sine dhanaṃ,
Sine pabbatamāruhaṃ;
Sine kāmassa kodhassa,
Ime pañca sine sine.

10. Suti sammuti saṅkhyāca,

Yogā nīti visesakā;
Gandhabbā gaṇikā ceva,
Dhanu bedā ca pūraṇā.

11. Tikicchā itihāsā ca,
Joti māyā ca chandati;
Ketu mantā ca saddā ca,
Sippāṭṭhārasakā ime.

12. Apuṭṭho paṇḍito bherī,
Pajjunno me hoti pucchito;
Bālo puṭṭho apuṭṭhopi,
Bahumpi bhaṇate sadā.

13. Potthakesu ca yaṃ sippaṃ,
Parahatthesu yaṃ dhanaṃ;
Yathākicce samuppanne,
Na taṃ sippaṃ na taṃ dhanaṃ.

14. Jalappamāṇaṃ kumuddanālaṃ,
Kulappamāṇaṃ vinayo pamāṇaṃ;
Byattippamāṇaṃ kathītavākyaṃ,
Pathaviyā pamāṇaṃ tiṇa milātaṃ.

15. Appassuto sutaṃ appaṃ,
Bahuṃ maññati mānavā;
Sindhūdakaṃ apassanto,
Kūpe toyaṃva maṇḍuko.

16. Pathamaṃ parājaye sippaṃ,
Dutiyaṃ parājaye dhanaṃ;
Tatiyaṃ parājaye dhammaṃ,
Catutthaṃ kiṃ karissati.

17. Byatta putra kimalaso,
Abyatto bhārahārako;
Byattako pūjito loke,
Byatta putra dine dine.

18. Mātā verī pitā satru,
Kena bāle na sikkhitā;
Sabhāmajjhe na sobhanti,
Haṃsamajjhe bakoyathā.

19. Kaṇṭakaṃ giri ko tikkhati,
Ko añjanaṃ migakkhikaṃ;
Uppathaṃ pallale ko sugandhaṃ,
Kula-putta-rūpo ko pavattati;
Sāmaṃ-bhāvo.

20. Na rasaṃ akotambulaṃ,
Adhanassa, laṅkatampi;
Alonakantu byañjanaṃ,
Byākaraṇaṃ asippassa.

21. Sussusā sutasampanno,
Sutāpaññāya pavaḍḍhati;
Paññāya atthaṃ jānāti,
Ñāto attho sukhāvaho.

22. Bhojanaṃ methunaṃ niddā,
Goṇe posepi vijjati;
Vijjā viseso posassa,
Taṃ hīno gosamo bhave.

23. Natthi vijjāsamaṃmittaṃ,
Naca byādhisamo ripu;
Naca attasamaṃ pemaṃ,
Naca kammasamaṃ balaṃ.

24. Haṃso majjhe na kākānaṃ,
Sīho gunnaṃ na sobhate;
Gadrabhamajjhe turaṅgo,
Bālamajjhe ca paṇḍito.

25. Yāvajīvampi ce bālo,
Paṇḍitaṃ payirupāsati;
Na so dhammaṃ vijānāti,
Dabbi sūparasaṃ yathā.

26. Muhuttamapi ce viññū,
Paṇḍitaṃ payirupāsati;
Khippaṃ dhammaṃ vijānāti,
Jivhā sūparasaṃ yathā.

27. Vinā satthaṃ na gaccheyya,
Sūro saṅgāmabhūmiyaṃ;
Paṇḍitvāddhagū vāṇijo,
Videsagamano tathā.

28. Dhananāsaṃ manotāpaṃ,
Ghare duccaritāni ca;
Vañcanañca avamānaṃ,
Paṇḍito na pakāsaye.

29. Pattānurūpakaṃ vākyaṃ,
Sabhāvarūpakaṃ piyaṃ;
Attānurūpakaṃ kodhaṃ,
Yo jānāti sa paṇḍito.

30. A-dhanassa rasaṃ khādā,
A-balassa hathā narā;
A-paññassa vākya-kathā,
Ummattaka-samā ime.

31. Anavhāyaṃ gamayanto,
A-pucchā bahu-bhāsako;
Atta-guṇaṃ pakāsento,
Ti-vidhaṃ hīna-lakkhaṇaṃ.

32. Appa-rūpo bahuṃ bhāso,
Appa-pañño pakāsito;
Appa-pūro ghaṭo khobhe,
Appa-khīrā gāvī cathe.

33. Maṇḍūkepi ukre sīhe,
Kākaggahe piye piye;
A-paṇḍīpi paṇḍī hutvā,
Dhīrā pucche vaye vaye.

34. Maṇḍūkepi ukre sīhe,
Sūkarepi uhe dīpe;
Biḷāre sadise byagghe,
Sabba dhīre sippa-same.

35. Na titti rājā dhanamhi,
Paṇḍitopi su-bhāsite;
Cakkhuṃpi piya-dassane,
Jale sāgaro na titti.

36. Rūpa-yobbana-sampannā,
Visātha-kutha-sambhavā;
Vijjā-hīnā na sobhanti,
Nigandhā iva kiṃsukā.

37. Hīne putto rājāmacco,
Bāla-putto ca paṇḍito;
A-dhanassa dhanaṃ bahu,
Purisānaṃ na maññatha.

38. Yo sippa-lobhena,
Bahuṃ gaṇhāti taṃ sippaṃ;
Mūgova supinaṃ passaṃ,
Kathetumpi na ussahe.

39. Bhijjetuṃ kumbhakāro,
Sobhetuṃ kumbha ghaṭṭati;
Na khipituṃ apāyesu,
Sissānaṃ vuḍḍhi-kāraṇā.

40. Taggarañca palāsena,
Yo naro upanayhati;
Pattāpi surabhi vāyanti,
Evaṃ dhīrūpasevanā.

Paṇḍitakaṇḍo niṭṭhito.

Sujanakaṇḍo

41. Sabbhireva samāsetha,
Sabbhi kubbetha santhavaṃ;
Sataṃ saddhammamaññāya,
Seyyo hoti na pāpiyo.

42. Caja dujjana saṃsaggaṃ,

Bhaja sādhu samāgamaṃ;
Kara puññamahorattiṃ,
Sara niccamaniccataṃ.

43. Yathā udumbarapakkā,
Bahirattakamevaca;
Anto kimīhi sampuṇṇā,
Evaṃ dujjanahaddayā.

44. Yathāpi panasāpakkā,
Bahi kaṇḍakameva ca;
Anto amatasampannā,
Evaṃ sujanahadayā.

45. Sukkhopi candanataru na jahāti gandhaṃ,
Nāgo gato naramukhe na jahāti līḷaṃ;
Yantāgato madhurasaṃ na jahāti ucchu,
Dukkhopi paṇḍitajano na jahāti dhammaṃ.

46. Sīho nāma jighacchāpi,
Paṇṇādīni na khādati;
Sīho nāma kisocāpi,
Nāgamaṃsaṃ na khādati.

47. Kula-jāto kula-putto,
Kula-vaṃsa-surakkhato;
Attanā dukkha-pattopi,
Hīna-kammaṃ na kāraye.

48. Candanaṃ sītalaṃ loke,
Tato candaṃva sītalaṃ;
Canda-candanasītamhā,
Sādhu vākyaṃ subhāsitaṃ.

49. Udeyya bhāṇu pacchime,
Merurājā nameyyapi;
Sītalā narakaggipi,
Pabbatagge ca uppalaṃ.
Vikase na viparītaṃ,
Sādhuvāyyaṃ kudācanaṃ.

50. Sukhā rukkhassa chāyāva,
Tato ñāti mātā pitu;
Tato ācariyo rañño,
Tato buddhassanekadhā.

51. Bhamarā pupphamicchanti,
Guṇamicchanti sujanā;
Makkhikā pūtimicchanti,
Dosamicchanti dujjanā.

52. Mātāhīnassa dubbhāsā,
Pitāhīnassa dukriyā;
Ubho mātā pitā hīnā,
Dubbhasāca dukīriyā.

53. Mātā seṭṭhassa subhāsā,
Pitā seṭṭhassa sukriyā;
Ubho mātā pitā seṭṭhā,
Subhāsāca sukīriyā.

54. Saṅgāme sūra-micchanti,
Mantīsu akūtūhalaṃ;
Piyañca annapānesu,
Atthe jāte ca paṇḍitaṃ.

55. Sunakho sunakhaṃ disvā,
Dantaṃ dasseti hiṃsituṃ;
Dujjano sujanaṃ disvā,
Rosayaṃ hiṃsamicchati.

56. Mā ca vegena kiccāni,
Karosi kārāpesi vā;
Sahasā kāritaṃ kammaṃ,
Mando pacchānutappati.

57. Kodhaṃ vihitvā na kadācinasoce,
Makkhappahānaṃ isayo avaṇṇayuṃ;
Sabbesa phārusa-vacaṃ khametha,
Etaṃ khantiṃ uttamamāhu santo.

58. Dukkho nivāso sambādhe,
Ṭhāne asucisaṅkate;
Tato arimhi appiye,
Tatopi akataññunā.

59. Ovādeyyānusāseyya,
Gāpakā ca nivāraye;
Satañhi so piyo hoti,
Asataṃ hoti appiyo.

60. Uttamattanivātena,
Sūraṃ bhedena nijjaye;
Nīcaṃ appaka dānena,
Vīriyena samaṃ jaye.

61. Na visaṃ visamiccāhu,
Dhanaṃ saṅghassa uccate;
Visaṃ ekaṃva hanati,
Sabbaṃ saṅghassa santakaṃ.

62. Javane bhadraṃ jānanti,
Baliddañca vāhenā;
Duhena dhenuṃ jānanti,
Bhāsamānena paṇḍitaṃ.

63. Dhanamappampi sādhūnaṃ,
Kūpe vāriva nissayo;
Bahuṃ api asādhūnaṃ,
Naca vārīva aṇṇave.

64. Najjo pivanti no āpaṃ,
Rukkhā khādanti no phalaṃ;
Vassanti kvaci no meghā,
Paratthāya sataṃ dhanaṃ.

65. Apattheyyaṃ na pattheyya,
A cinteyyaṃ na cintaye;
Dhammameva sucinteyya,
Kālaṃ moghaṃ na accaye.

66. Acintitampi bhavati,
Cintitampi vinassati;
Na hi cintāmayā bhogā,
Itthiyā purisassavā.

67. Asantassa piyo hoti,
Sante na kurute piyaṃ;
Asataṃ dhammaṃ roceti,
Taṃ parābhavato mukhaṃ.

Sujanakaṇḍo niṭṭhito.

4. Bāladujjanakaṇḍo

68. Atippiyo na kātabbo,
Khalo kotūhalaṃ karo;
Sirasā vahyamānopi,
Aḍḍhapūro ghaṭo yathā.

69. Sappo duṭṭho khalo duṭṭho,
Sappo duṭṭhataro khalo;
Mantosadhehi so sappo,
Khalo kenupasammati.

70. Yo bālo maññati bālyaṃ,
Paṇḍito vāpi tena so;
Bālova paṇḍitamānī,
So ve bāloti vuccati.

71. Madhuṃva maññatī bālo,
Yāva pāpaṃ na paccati;
Yadāca paccatī pāpaṃ,
Atha dukkhaṃ nigacchati.

72. Na sādhu balavā bālo,
Sahasā vindate dhanaṃ;
Kāyassa bhedā duppañño,
Nirayaṃ sopapajjati.

73. Ghare duṭṭho ca mūsīko ca,
Vane duṭṭho ca vānaro;
Sakuṇe ca duṭṭho kāko,
Nare duṭṭhoca brāhmaṇo.

74. Dīghā jāgarato ratti,

Dīghaṃ santassa yojanaṃ;
Dīgho bālāna saṃsāro,
Saddhammaṃ a-vijānataṃ.

75. Tila mattaṃ paresaṃva,
Appa dosañca passati;
Nāḷikerampi sadosaṃ,
Khala-jāto na passati.

76. Nattadosaṃ pare jaññā,
Jaññā dosaṃ parassatu;
Guyhe kummo aṅgāni,
Para dosañca lakkhaye.

77. Paṇḍitassa pasaṃsāya,
Daṇḍo bālena dīyate;
Paṇḍito paṇḍiteneva,
Vaṇṇitova suvaṇṇito.

78. Luddhaṃ atthena gaṇheyya,
Thaddhaṃ añjali kammunā;
Chandānuvattiyā mūḷhaṃ,
Yathābhūtena paṇḍitaṃ.

Bāladujjanakaṇḍo niṭṭhito.

4. Mittakaṇḍo

79. Hitakāro paro bandhu,
Bandhūpi ahito paro;
A hito dehajo byādhi,
Hitaṃ araññamosadhaṃ.

80. Parokkhe guṇa-hantāraṃ,
Paccakkhe piyavādinaṃ;
Vajjeyya tādisaṃ mittaṃ,
Visakumbhe yathā madhuṃ.

81. Dhanahīne caje mitto,
Puttadārā sahodarā;
Dhanavantaṃva sevanti,
Dhanaṃ loke mahā sakhā.

82. Jāneyya pesena bhaccaṃ,
Bandhuṃ vāpi bhayāgate;
Appakāsu tathā mittaṃ,
Dārañca vibhavakkhaye.

83. So bandhu yo hite yutto,
Pitaro honti posako;
Taṃ mittaṃ yattha vissāso,
Sā bhariyā ca yassa nibbūti.

84. Na vissase a-vissattaṃ,
Mittañcāpi na vissase;

Kadāci kupito mito,
Sabbaṃ dosaṃ pakāsaye.

85. Sakiṃ duṭṭhañca yo mittaṃ,
Puna sandhitumicchati;
So maccuṃ upagaṇhāti,
Gabbhamassatarī yathā.

86. Vahe a-mittaṃ khandhena,
Yāva kālo anāgato;
Tameva āgate kāle,
Sele bhinde ghaṭaṃ iva.

87. Iṇaseso aggiseso,
Satruseso tatheva ca;
Punappunaṃ vivaḍḍhanti,
Tasmā sesaṃ na kāraye.

88. Padumaṃva mukhaṃ yassa,
Vācā candana sītalā;
Tādisaṃ nopaseveyya,
Hadayetu halāhalaṃ.

89. Na seve pharusaṃ sāmiṃ,
Naca seveyya macchariṃ;
Tato apaggaṇhaṃ sāmiṃ,
Neva niggahitaṃ tato.

90. Siṅgī paññāsa hatthena,
Vajje satena vājinaṃ;
Hatthiṃ dantiṃ sahassena,
Desa cāgena dujjanaṃ.

91. Kudesañca kumittañca,
Kukulañca kubandhavaṃ;
Kudārañca kudāsañca,
Dūrato parivajjaye.

92. Rogāture ca dubbhikkhe,
Byasane sattu viggahe;
Rājadvāre susāne ca,
Ye tiṭṭhanti sumittakā.

93. Sītavāco bahumitto,
Pharuso appamittako;
Upamaṃ ettha ñātabbā,
Canda-sūriya-rājūnaṃ.

Mittakaṇḍo niṭṭhito.

5. Itthikaṇḍo

94. Kokilānaṃ saddaṃ rūpaṃ,
Nārīrūpaṃ patibbatā;
Vijjā rūpaṃ a-rūpānaṃ,

Khamā rūpaṃ tapassinaṃ.

95. Itthīnañca dhanaṃ rūpaṃ,
Purisānaṃ vijjā dhanaṃ;
Bhikkhūnañca dhanaṃ sīlaṃ,
Rājānañca dhanaṃ balaṃ.

96. Tapassino kisā sobhā,
Thūlā sobhā catuppadā;
Purisā vijjavā sobhā,
Itthī sobhāsa sāmikā.

97. Pañca ratyā sugandhabbā,
Satta ratyā dhanuggahā;
Eka māsā subhariyā,
Aḍḍha māsā sissā malā.

98. Hiṃ ramati paṅa,
Haṅa ramati poka.
Thī ramati pu,
Khu ramati dhaṃ.

99. Jiṇṇamannaṃ pasaṃseyya,
Dārañca gatayobbanaṃ;
Raṇā punāgatā sūraṃ,
Sassañca gehamāgataṃ.

100. Dvatti-patikā nārī ca,
Bhikkhu dvatti-vihāriko;
Dvatti-pāsa-mutto pakkhī,
Kata-māyā bahūtharaṃ.

101. Dujjanaṃ pahārādame,
Mittaṃ dame a-bhāṇikā;
Itthiñca byasanā dame,
Rāginaṃ appa bhojanā.

102. Na ratti vinā candimā,
Vīciṃ vinā ca aṇṇavo;
Haṃsaṃ vinā pokkharaṇī,
Patiṃ kaññāca sobhate.

103. Patinā janito bhogo,
Itthiyāva saṃgoppito;
Purisova hi padhāno,
Itthī suttaṃva sūciyā.

104. Sabbānadī vaṅkanadī,
Sabbe kaṭṭhamayā vanā;
Sabbitthiyo kare pāpaṃ,
Labhamāne nivātake.

105. Vivādasīliṃ usūyabhāṇiniṃ,
Sampassataṇhiṃ bahupākabhuttiniṃ;
Aggantabhuttiṃ paragehavāsiniṃ,

Nāriṃ caje puttasatampi pūmā.

106. Bhuttesu maṇḍesu janīva kantinī,
Guyheca ṭhāne bhaginīva hiriṇī;
Kammesu pattesu karoti dāsīva,
Bhayesu mantī sayanesu rāmaye;
Rūpīsu sikkhī kupanesu khantinī,
Sā nārī seṭṭhāti vadanti paṇḍitā;
Kāyassa bhedāca divebhaveyya sā.

107. Sāmā migakkhī tanumajjhagattā,
Sūrū sukesī samadantapantī;
Gambhīranābhī yuvatī susīlī,
Hīne kule jātāpi vivāhyā.

108. Saradaṃratu-kālānaṃ,
Bhariyānaṃ rūpavatī;
Jeṭṭho padhānaṃ puttānaṃ,
Disānaṃ uttarādisā.

109. Yā icche puriso hotuṃ,
Jāti jāti punappunaṃ;
Sāmikaṃ apacāyeyya,
Indaṃva pāricārikā.

110. Yo icche puriso hotuṃ,
Jāti jāti punappunaṃ;
Paradānaṃ vivajjeyya,
Dhotapādova kaddamaṃ.

111. Atikkanta vayo poso,
Āneti timbaruttaniṃ;
Tassā issā asaddhāti,
Taṃ parābhavato mukhaṃ.

Itthikaṇḍo niṭṭhito.

6. Rājakaṇḍo

112. Ekayāmaṃ saye rājā,
Dviyāmaññeva paṇḍito;
Gharāvāso tiyāmaṃva,
Catuyāmaṃ tu yācako.

113. Dhanavā sutavā rājā,
Nadī vejjo cimepañca;
Yattha dese na vijjanti,
Na tattha divasaṃ vase.

114. Yasmiṃ padese na māno,
Na pemaṃ naca bandhavā;
Naca vijjāgamo koci,
Na tattha divasaṃ vase.

115. Aputtakaṃ gharaṃ suññaṃ,

Raṭṭhaṃ suññaṃ arājakaṃ;
A sippassa mukhaṃ suññaṃ,
Sabba suññaṃ daliddakā.

116. Dhanamiccheyya vāṇijjo,
Vijjamicche bhajesutaṃ;
Puttamicche taruṇitthiṃ,
Rājāmaccaṃ vasaṃ game.

117. Naṭṭhoyati asantuṭṭho,
Santuṭṭho ca mahīpati;
Lajjā ca gaṇikā naṭṭhā,
Nillajjā kuladhītikā.

118. Pakkhīnaṃ balamākāso,
Macchānamudakaṃ balaṃ;
Dubbalassa balaṃ rājā,
Kumārānaṃ rudaṃ balaṃ.

119. Khamā jāgariyuṭṭhānaṃ,
Saṃvibhāgo dayikkhaṇā;
Nāyakassa guṇā ete,
Icchitabbā sataṃ guṇā.

120. Sakiṃ vadanti rājāno,
Sakiṃ samaṇabrāhmaṇā;
Sakiṃ sappurisā loke,
Esa dhammo sanantano.

121. Alaso gihī kāmabhogī na sādhu,
Asaññato pabbajito na sādhu;
Rājā anisammakārī na sādhu,
Paṇḍito kodhano taṃpi na sādhu.

122. Bahavo yattha nettāro,
Sabbe paṇḍitamānino;
Sabbe mahattamicchanti,
Tesaṃ kammaṃ vinassati.

123. Āyaṃ khayaṃ sayaṃ jaññā,
Rājā sayaṃ katākataṃ;
Niggahe niggahetabbaṃ,
Paggahe paggahārahaṃ.

124. Piṭṭhitokkaṃ niseveyya,
Kucchināva hutāsanaṃ;
Sāmikaṃ sabbabhāgena,
Paralokaṃ amohavā.

125. Aggi āpo itthimūḷho,
Sappo rāja-kulānica;
Apayantena gantabbā,
Acceka-pāṇahārakā.

126. Paduṭṭha-bhariya-saṃvāso,

Paduṭṭha citta dāsako;
Sa-sappe ca ghare vāso,
Maccu eva na saṃsayo.

127. Mūḷha sisso padesena,
Kunārī bharaṇena ca;
Asatā sampayogena,
Paṇḍitoppavasīdati.

128. Mātā puttakaraṃ pāpaṃ,
Sissapāpaṃ gurukatā;
Rājā raṭṭhakaraṃ pāpaṃ,
Rājapāpaṃ purohito.

129. Akodhena jine kodhaṃ,
Asādhuṃ sādhunā jine;
Jine maccharimṃ dānena,
Saccenālīkavādinaṃ;

130. Adantaṃ damanaṃ dānaṃ,
Dānaṃ sabbattha sādhakaṃ;
Dānena piya vācāya,
Unnamanti namanti ca;

131. Dānaṃ sinehabhesajjaṃ,
Maccheraṃ dosanosadhaṃ;
Dānaṃ yasassī bhesajjaṃ,
Maccheraṃ kapaṇosadhaṃ.

132. Bahūnamappasārānaṃ,
Sāmaggiyā jayaṃ jaye;
Tiṇehi vattate yottaṃ,
Tena nāgopi bajjhate.

133. Sahāyo asamatthopi,
Tejasā kiṃkarissati;
Nivāte jalito aggi,
Sayame vūpasampati.

134. Na raññā samakaṃ bhuñje,
Kāmabhogaṃ kudācanaṃ;
Ākappaṃ rasa bhuttiṃvā,
Mālā gandha vilepanaṃ;
Vatthaṃ sabbaalaṅkāraṃ,
Na raññā sadisaṃ kare.

135. Na me rājā sakhā hoti,
Na rājā hoti methuno;
Eso sāmiko mayhanti,
Citte niṭṭhaṃ suthāpaye.

136. Nātidūre bhaje rañño,
Nāccāsannopavātake;
Ujuke nātininne ca,
Na bhaje uccamāsane.

Chadose vajje sevako,
Tiṭṭhe aggiṃva saṃyato.

137. Guṇī sabbaññu tulyopi,
Nasobhati anissayo;
Anagghamopi maṇiseṭṭho,
Hemaṃ nissāya sobhati.

Rājakaṇḍo niṭṭhito.

7. Pakiṇṇakakaṇḍo

138. Itthimisse kutosīlaṃ,
Maṃsa bhakkhe kutodayā;
Surā pāne kutosaccaṃ,
Mahālobhe kutohirī;
Mahātande kutosippaṃ,
Mahā kodhe kutodhanaṃ.

139. Surā yogo vikālo ca,
Samajja caraṇālasaṃ;
Khiḍḍādhutto pāpamitto,
Bhoganāsamukhā ime.

140. Divā nādikkhā vattabbaṃ,
Ratto nāvacanena ca;
Sañcareyya bhayā bhīto,
Vane vanacarī yathā.

141. Jīvantāpi matāpañca,
Byāsena parikittitā;
Dukkhito byādhitomūḷho,
Iṇavā nityasevako.

142. Anāgataṃ bhayaṃ disvā,
Dūrato parivajjaye;
Āgatañca bhayaṃ disvā,
A bhīto hoti paṇḍito.

143. Niddāluko pamattoca,
Sukhatto rogavālaso;
Mahiccho kammārāmoca,
Satte te satthavajjitā.

144. Duggataṃ gaccha he lābha,
Lābhī lābhena pūrati;
Thale pavassa pajjunna,
Sindhu āpena pūrati;
Natthidaṃ kammappadhānakaṃ.

145. Na hi koci kate kicce,
Kattāraṃ samupekkhate;
Tasmā sabbāni kiccāni,
Sāva sesena kāraye.

146. Tūlaṃ sallahukaṃ loke,
Tato cāpalla-jātiko;
Tato vuḍḍha manovādo,
Pamatto buddhasāsane.

147. Pāsāṇachattaṃ garukaṃ,
Tato devānacikkhaṇaṃ;
Tato vuḍḍhānamovādo,
Tato buddhassa sāsanaṃ.

148. Kāyassa dakkhiṇa hattho,
Doso ettha kaniṭṭhako;
Kaṇṇa ghānāna-makkhīnaṃ,
Vāmo tu pāda-pāsako.

149. Tambūlassa majjha patte,
Kuvero rakkhatī sadā;
Mūlamhi rakkhati yakkho,
Aggamhi kālakaṇṇikā;
Tāni bhuñjeyya chinditvā,
Sirī evaṃ pavaḍḍhati.

150. Sampuṇṇarakkho brahmāva,
Accurakkho ca bissaṇo;
Tasmā hi te pūjayantu,
Sadā mānenti taṃ naraṃ.

151. Goṇā hi sabbagihīnaṃ,
Posakā bhogadāyakā;
Tasmā hi mātā pitūva,
Mānaye sakkareyya ca.

152. Yeca khādanti gomaṃsaṃ,
Mātu maṃsaṃva khādare;
Matesu tesu gijjhānaṃ,
Dade sote ca vāhaye.

153. Gurusiddho sippārambho,
Ravi sokrā ca majjhimo;
Na sippo buddhacandaro,
Sorī aṅgāca maraṇaṃ.

154. Aṭṭhamiyaṃ guruṃ hanti,
Sissaṃ hanti catuddasiṃ;
Sippaṃ hanti dasa sippaṃ,
Mātāpitā ca puṇṇamiṃ.

155. Nāḷikaṃ satta nabhuñje,
Na lābuṃ navamaṃ tathā;
Dvādasa prinnaṃtriminaṃ,
Bhuñje sippaṃ vinassati.

156. Ekaṃ caje kulaatthaṃ,
Gāmassatthaṃ kuvaṃ caje;
Gāma caje janapadatthaṃ,
Attatthaṃ pathaviṃ caje.

157. Desaṃ ossajja gacchanti,
Sīho sappuriso gajo;
Tattheva nidhanaṃ yanti,
Kāko kāpuriso migo.

158. Yamhi padese na māno,
Na pemaṃ na ca bandhavā;
Na ca vijjāgāho koci,
Na tattha vasanaṃ kare.

159. Caratyekena pādena,
Tiṭṭhatyekena paṇḍito;
A nisamma paraṃ ṭhānaṃ,
Na pubbamālayaṃ jahe.

160. Dhana dhañña payogesu,
Tathā vijjāgamesu ca;
Dūtesu apacāresu,
Cajjā lajjā tadā bhave.

161. Dvi guṇo thīnamāhāro,
Buddhicāpi catugguṇo;
Chagguṇo hoti vāyāmo,
Kāmotvaṭṭha-guṇo bhave.

162. Pabbe pabbe kamenucchu,
Visesarasavāggato;
Tathā sumettiko sādhu,
Viparītova dujjano.

163. Kassako vāṇijo macco,
Samaṇo suta sīlavā;
Tesu vipula jātesu,
Raṭṭhampi vipulaṃ siyā.

164. Asajjhāya malā mantā,
Anuṭṭhāna malā gharā;
Malaṃ vaṇṇassa kosajjaṃ,
Pamādo rakkhato malaṃ.

165. Hīnānaṃ gacchate vittaṃ,
Vīrānaṃ santakattanaṃ;
Vadanti ca hīnā janā,
Pubba-kammappadhānakā.

166. Na vadanti cevaṃdhīrā,
Vāyamiṃsu sabbakamme;
Na ce sijjhati taṃ kammaṃ,
A-phalaṃ eva ko doso.

167. Nīcaṃ kulaṃ nipaññaṃ vā,
Nirūpaṃ nibalaṃ samaṃ;
Imaṃ kālaṃ chuttakālaṃ,
Dhanameva visesakaṃ.

Pakiṇṇakakaṇḍo niṭṭhito.

Paṇḍito sujano kaṇḍo,
Dujjano mitta-itthi ca;
Rājā pakiṇṇako cāti,
Satta-kaṇḍa-vibhūsitaṃ.

Visuddhā cāra-therena,
Visuddhārāma-vāsinā;
Sabba-kulānamatthāya,
Visodhitaṃ pathakkhaye.